

Paradoks GOZ

**Dlaczego realizacja strategii
nie zamknęła obiegu?**

**Diagnoza systemowa 2018–2023
i nowy projekt dla Polski.**

Globalny megatrend, globalny spadek

3X

Wzrost liczby dyskusji, debat i artykułów o GOZ w ciągu ostatnich pięciu lat.

-21%

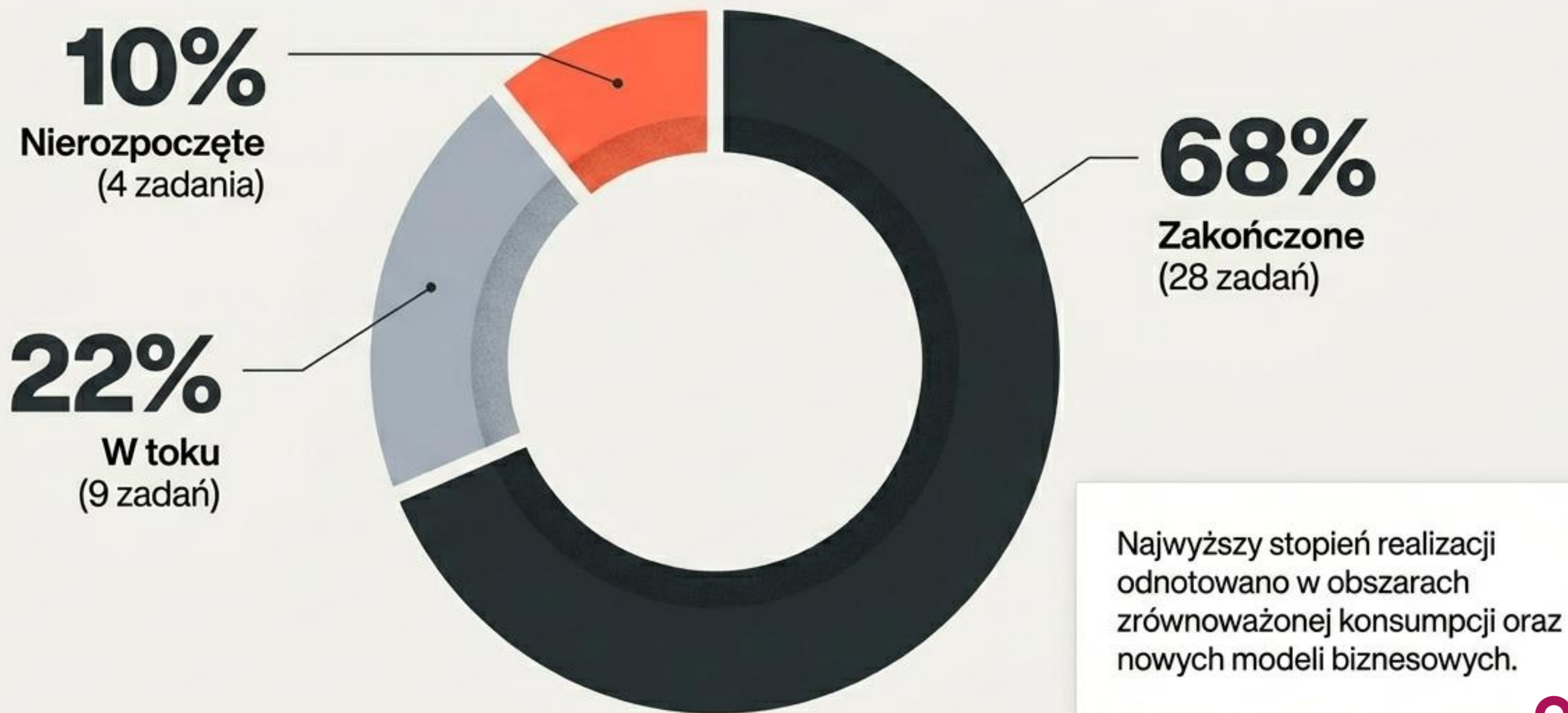
Spadek globalnej cyrkularności. Udział surowców wtórnych zmalał z 9,1% (2018) do 7,2% (2023).

28%

Udział w całkowitym zużyciu materiałów od 1900 roku, który nastąpił tylko w ciągu ostatnich pięciu lat (500 gigaton).

Złudzenie postępu: Mapa Drogowa 2019-2023

Administracja państwowa wykonała większość zaplanowanych zadań horyzontalnych.

Paradoks Wdrożeniowy

Wysoki wskaźnik realizacji

68% zadań z Mapy Drogowej zostało zrealizowanych.

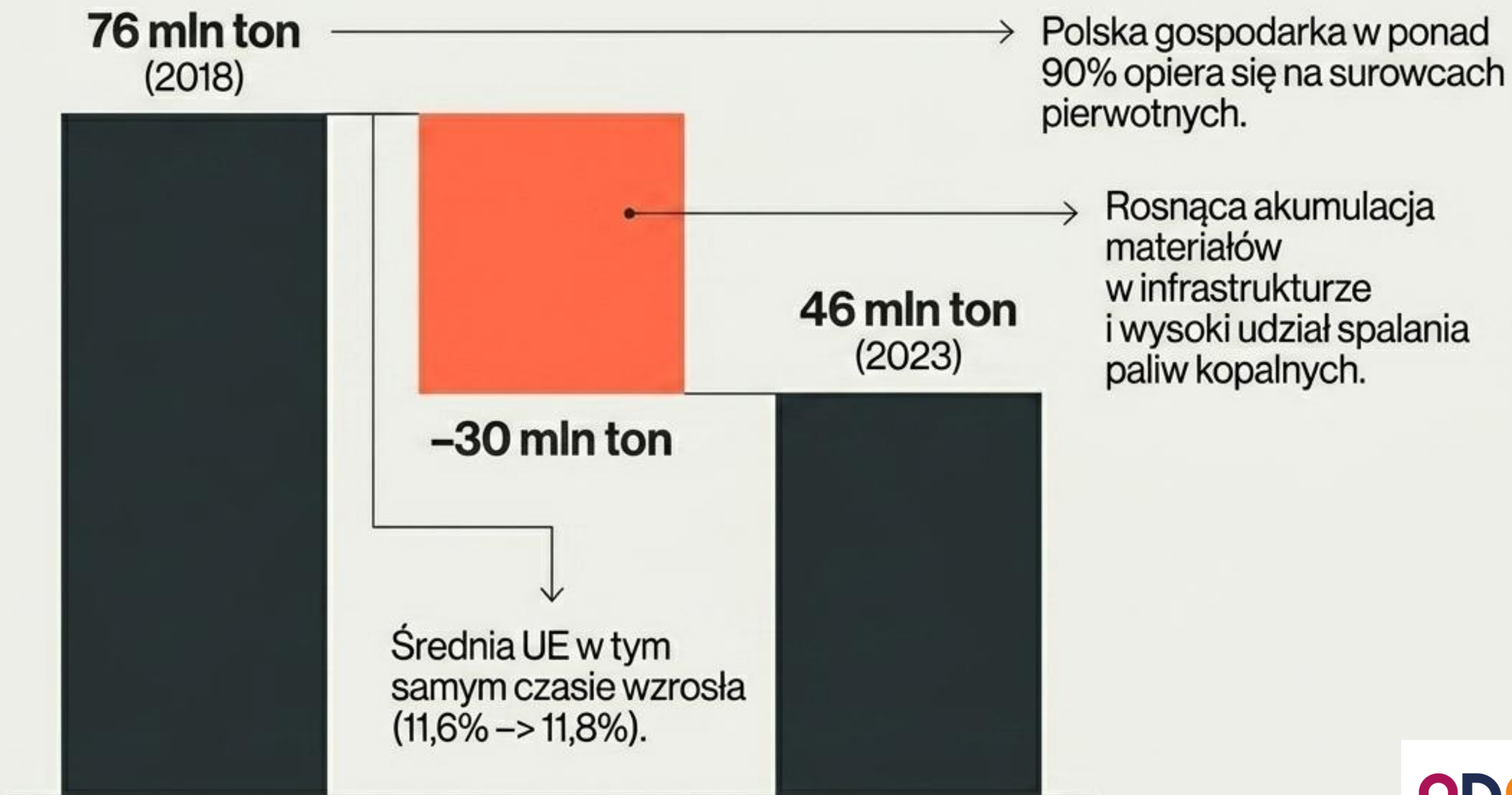

Drastyczny spadek cyrkularności

Z 10,5% do 7,5% (spadek Polski na 16. miejsce w UE).

Wniosek NIK: Wdrażanie GOZ w Polsce nie było w pełni skuteczne, a cyrkularne wykorzystanie materiałów uległo pogorszeniu.

Drenaż surowców wtórnych

Audyty Strategii: Oczekiwania vs Rzeczywistość

Obszar	Cel & Oczekiwania	Rzeczywistość (Raport NIK/ETO)
Recykling komunalny	50% masy odpadów (2020).	26% (2021) i 27% (2022). Ryzyko kar unijnych.
Koordinacja Systemowa	Międzyresortowy Zespół ds. GOZ.	Zespół w praktyce nie był zwoływany, brak planów wykonawczych.
Legislacja	Szybka adaptacja prawa UE.	Opóźnienia w transpozycji kluczowych dyrektyw (odpadowej, opakowaniowej, SUP).

Koszt gospodarki liniowej: Wyciek kapitału

W latach 2021–2024 Polska wpłaciła do budżetu UE około 9 miliardów złotych z tytułu "podatku od plastiku" (Plastic Tax).

Brak cyrkularności to nie tylko problem środowiskowy, to bezpośredni podatek od błędów w projektowaniu i braku infrastruktury.

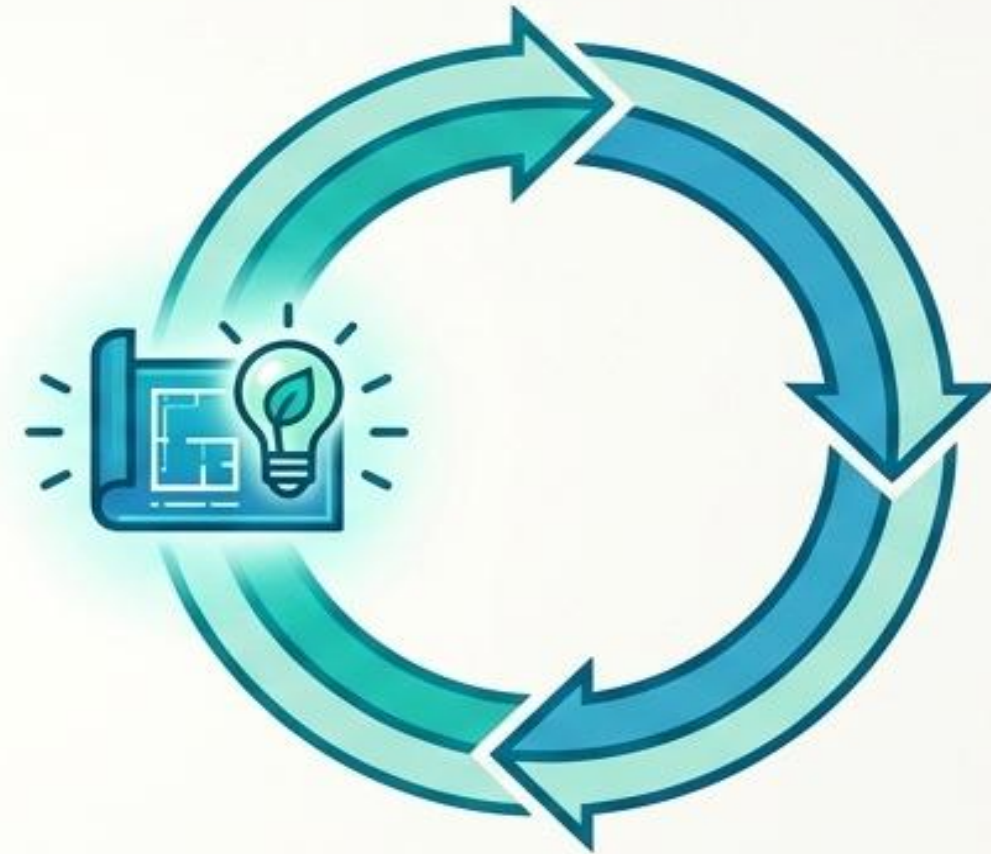
Błąd strukturalny: Zarządzanie odpadami to nie GOZ

Optymalizacja Liniowa

Zbiórka -> Składowanie / Spalanie
(które dominują w gminach).

Projektowanie Cyrkularne

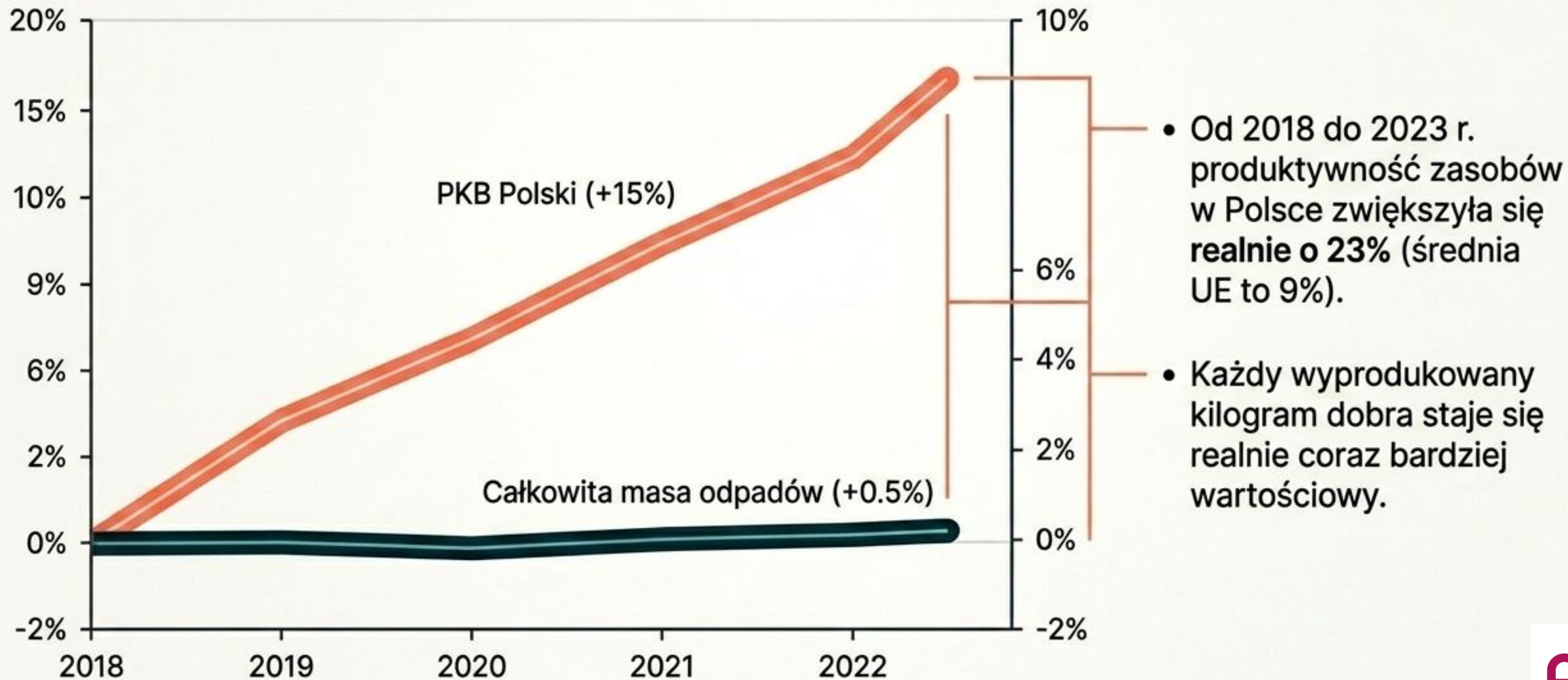

Ekoprojektowanie -> Zapobieganie -> Dłuższe użycie.

Obecne strategie są zbyt skoncentrowane na gospodarowaniu odpadami (końcówka rury), a za mało na zapobieganiu ich powstawaniu (początek cyklu). Zbudowaliśmy system zbiórki zamiast systemu cyrkularnego.

Jedyny jasny punkt: Zjawisko "Decoupling"

Rozdzielenie wzrostu gospodarczego od zużycia zasobów.

4 Filary Nowej Strategii

Ekoprojektowanie (ESPR)

Fundament transformacji – projektowanie produktów, procesów i modeli pod kątem naprawy i ponownego użycia.

Twarde Wskaźniki (oto-GOZ)

Przejście z monitorowania "zrealizowanych zadań" na mierzenie realnego wpływu (indeksy cyrkularności).

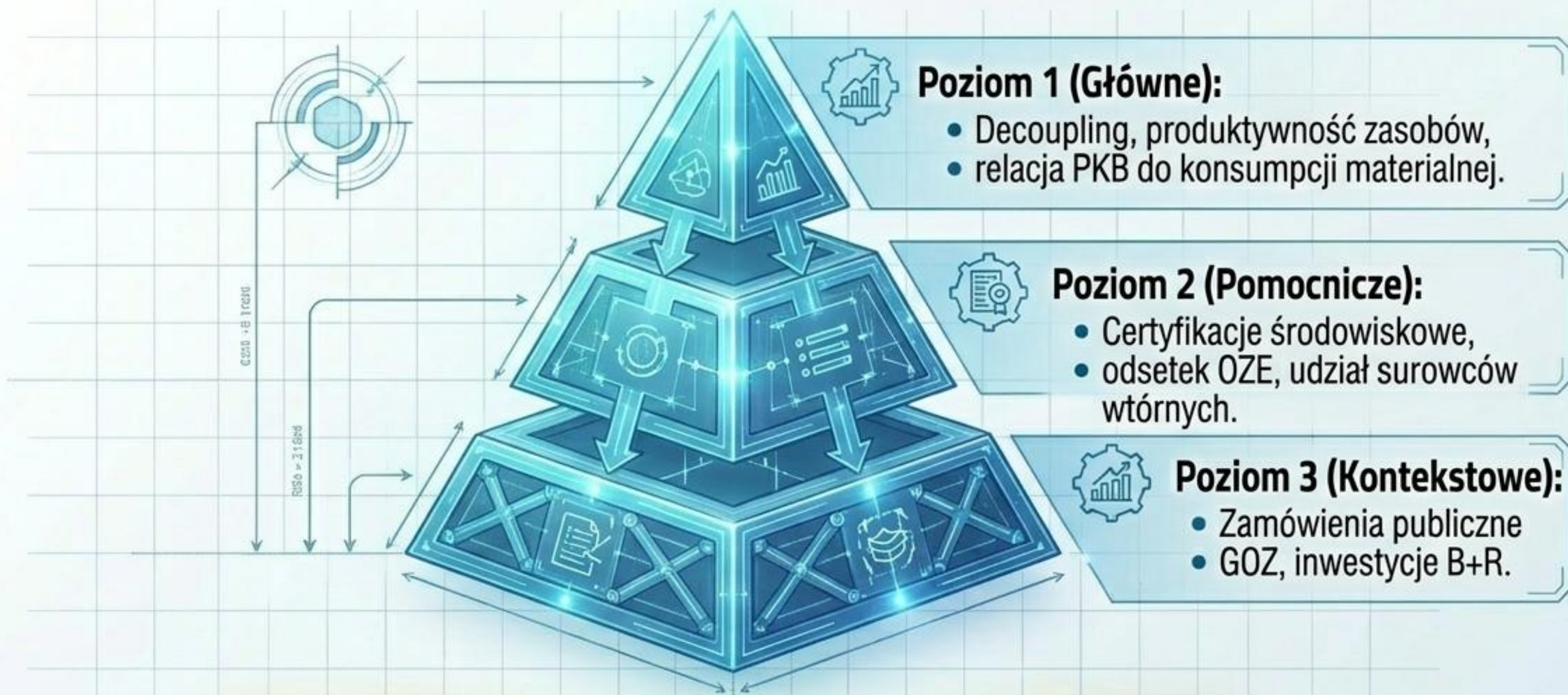
Stabilne Finansowanie

Wieloletnie, przewidywalne mechanizmy dla inwestycji infrastrukturalnych i innowacji biznesowych.

Bezwzględna Koordynacja

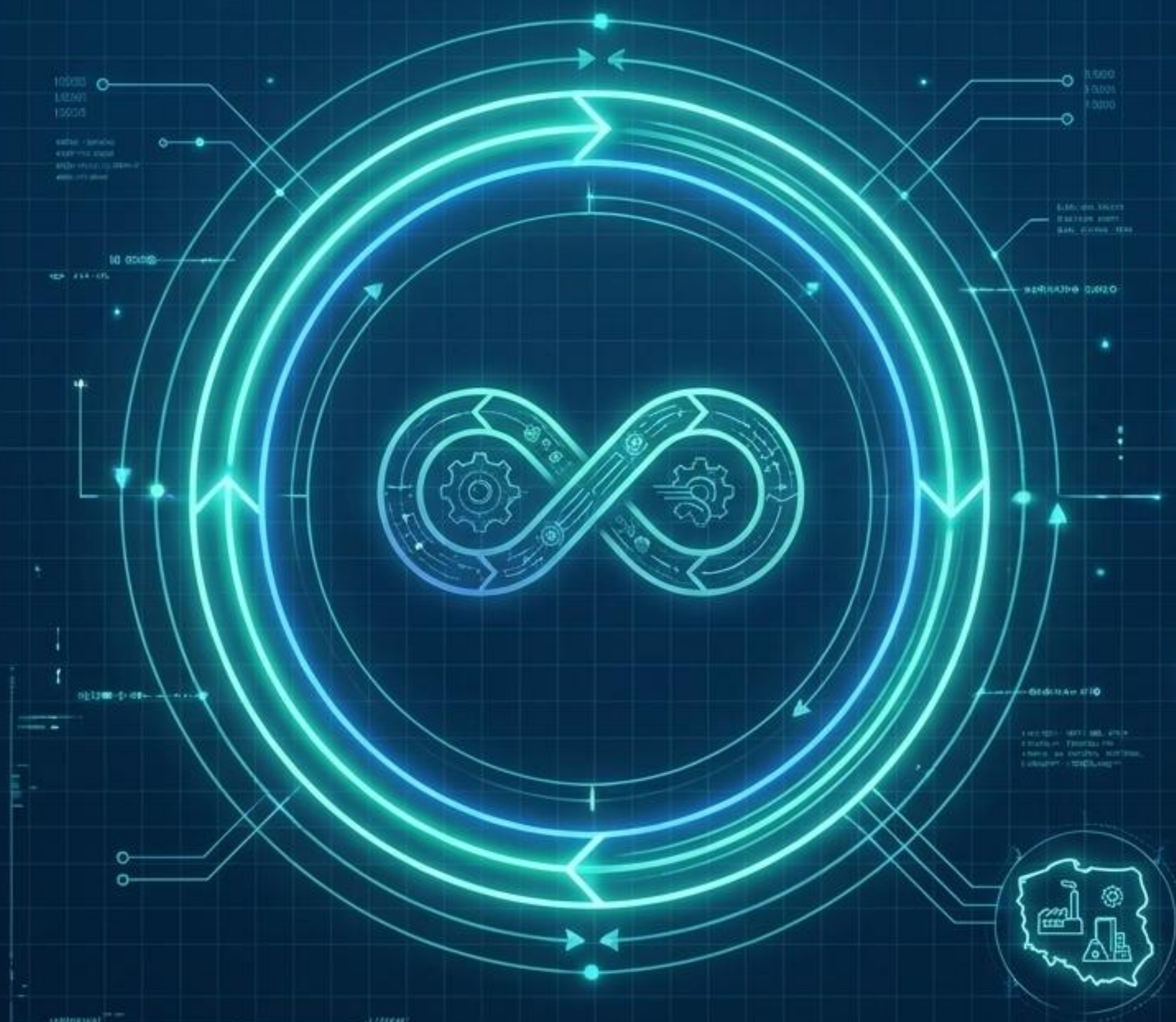
Aktywne, zintegrowane sterowanie międzyresortowe z jasną odpowiedzialnością (odejście od martwych zespołów).

Filar II: Systemowy Monitoring (Indeksy oto-GOZ)

MRiT musi niezwłocznie wprowadzić indeksy oto-GOZ do Programu badań statystycznych (GUS). To k z oceną strategii na podstawie liczby opublikowanych ulotek.

Odejść od zarządzania śmieciami. Inżynieria obiegu.

Zakończyliśmy etap diagnozy horyzontalnej. Wykonano 68% planu, ale stracono obieg surowców.

Gospodarka o obiegu zamkniętym nie jest podkategorią gospodarki odpadami – to fundament nowej produktywności przemysłowej.

Horyzont 2027-2032 wymaga przejścia od deklaracji administracyjnych do twardych projektów inżynierskich, rygorystycznie mierzonych i stabilnie finansowanych.